

uitspraak

RECHTBANK DEN HAAG

Bestuursrecht

zaaknummer: SGR 19/6851

uitspraak van de voorzieningenrechter van 21 november 2019 op het verzoek om een voorlopige voorziening van

de Bomenstichting Den Haag en stichting SOS Den Haag, te Den Haag, verzoekers
(gemachtigde: mr. A.P. van Delden),

tegen

het college van burgemeester en wethouders van Den Haag, verweerder
(gemachtigde: mr. B. Kaptein-van Beest).

Als derde-partij heeft aan het geding deelgenomen: **de gemeente Den Haag**,
vergunninghoudster.

Procesverloop

Bij besluit van 19 september 2019 (het primaire besluit) heeft verweerder vergunninghoudster een omgevingsvergunning verleend voor het kappen van 36 bomen en het verplanten van 27 bomen staande in het park Koekamp en het perceel Boslaan 12 te Den Haag.

Verzoekers hebben tegen het primaire besluit bezwaar gemaakt. Zij hebben de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening te treffen.

Verweerder heeft een verweerschrift overgelegd.

Partijen hebben vervolgens nadere stukken ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 14 november 2019. Namens de Bomenstichting is verschenen C.M. Visser, namens de stichting SOS Den Haag ir. P. Drijver, bijgestaan door gemachtigde mr. Van Delden en diens kantoorgenoot mr. L.E. de Leeuw. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde, vergezeld van mr. S. Blankenstein-Pex, R. Bouchier en M. van der Hoorn.

Overwegingen

1. Het oordeel van de voorzieningenrechter heeft een voorlopig karakter en bindt de rechtbank in een (eventueel) bodemgeding niet.
- 2.1 Op 30 augustus 2019 is namens de gemeente Den Haag een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend voor het kappen van 36 bomen en het verplanten van 27

bomen staande in het park Koekamp en het terrein van Staatsbosbeheer gelegen aan de Boslaan 12 - Bezuidenhoutseweg te Den Haag.

2.2 Deze aanvraag is ingediend ten behoeve van het project Stadsentree Koekamp (het project) dat bestaat uit het verbeteren van de Koekamp en het verbinden van de Koekamp met het Haagse Bos. Het project draagt bij aan het verhogen van de kwaliteit van de buitenruimte en het verbeteren van de verbinding tussen het stadscentrum, de Koekamp, het Haagse Bos en het Nationaal Park Hollandse Duinen (onder meer Natura 2000-gebied Meijndel). De bestaande watergang zal aan de Bezuidenhoutseweg worden verlegd, er worden wandel en fietspaden en een brug over de watergang aangelegd.

Voor het verleggen van de watergang moeten 16 bomen - waarvoor een negatief verplantingsadvies geldt - worden gekapt die aan de huidige oever van de watergang staan. Het betreft 12 elzen -waarvan er één dood is-, 3 zomereiken en een Amerikaanse eik met een stamdiameter van 1,00 meter.

Ten behoeve van de aanleg van aparte wandel- en fietspaden moeten 3 bomen worden gekapt en 10 bomen worden verplant. Hierbij gaat het om een Hollandse linde, een esdoorn en een Noorse esdoorn met een stamdiameter van 51 centimeter.

Daarnaast wordt het terrein van Staatsbosbeheer openbaar toegankelijk gebied en zal het worden ontsloten door wandel- en fietspaden van de Koekamp, de Boslaan en een nieuwe brug voor wandelaars en fietsers. In verband hiermee moeten 17 bomen worden gekapt, te weten 6 zomereiken, 3 Servische sparren, 5 venijnbomen, 2 gewone beuken en een tamme kastanje met een stamdiameter van 50 centimeter. Verder moeten in verband hiermee 17 bomen worden verplant.

2.3 Cobra Boomadviseurs B.V. (Cobra) heeft een boominventarisatie (VTA) uitgevoerd en op 23 augustus 2019 een rapport uitgebracht. Daarnaast is een boomeffectanalyse (BEA) uitgevoerd, waarvan de resultaten zijn vastgelegd in een rapport van 11 september 2019. Verder heeft Aqua-Terra Nova B.V. een eco-effectscan uitgevoerd naar de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). De resultaten hiervan zijn weergegeven in een rapport van 17 mei 2017. Daarnaast zijn onderzoeken gedaan naar het voorkomen van broedvogels en eekhoorns, en vleermuizen en boomkruipers in het gebied.

2.4 Verder heeft de Omgevingsdienst Haaglanden voor dit project op 18 juli 2019 een verklaring van geen bedenkingen afgegeven op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb), heeft de stadsecoloog op 11 september 2019 een advies uitgebracht en heeft de groenbeheerder van de gemeente op 13 september 2019 geadviseerd.

3. Bij het primaire besluit heeft verweerder de gevraagde omgevingsvergunning verleend. In het primaire besluit heeft verweerder overwogen dat de toekomstverwachting van de bomen uiteenloopt van slecht tot goed en dat de natuur- en milieuwaarden en de belevings- en gebruikswaarden van de bomen van groot belang zijn. De bomen die moeten wijken in verband met het verleggen van de watergang en de aanleg van wandel- en fietspaden kunnen niet succesvol worden verplant of duurzaam worden behouden en moeten daarom worden gekapt. Verder is overwogen dat de toekomstverwachting van de te verplanten bomen - op 1 boom na - goed is. Deze bomen worden verplant naar een nieuwe locatie in de directe omgeving. Verweerder heeft in het primaire besluit verder geconcludeerd dat de noodzaak van het kappen en het verplanten van de bomen ten behoeve van de realisatie van het project voldoende aannemelijk is gemaakt. Gelet hierop weegt het belang van aanvrager zwaarder dan de waarden die de bomen vertegenwoordigen. Op basis

van de beoordeling van de aanvraag en de ingewonnen adviezen bestaat geen bezwaar tegen het verlenen van de omgevingsvergunning, aldus verweerder.

Daarnaast is aan het primaire besluit de voorwaarde verbonden dat 36 bomen moeten worden herplant. Op 8 november 2019 heeft verweerder een Verplantingsonderzoek Stadsentree Koekamp van Pius Floris van 4 november 2019 overgelegd.

4. Verzoekers voeren aan dat het primaire besluit samenhangt met de realisatie van het bestemmingsplan "Koekamp, Malieveld, Haagse Bos", waartegen zij beroep hebben ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling). Dit betekent dat de plannen voor de Koekamp nog kunnen wijzigen, zodat de noodzaak van het kappen en/of verplanten van de bomen nog niet vaststaat. Daarnaast voeren verzoekers aan dat verweerder op grond van artikel 2:91, tweede lid, van de APV, nadere voorschriften had moeten opnemen ter bescherming van de bomen, omdat het zeer oude grote bomen betreft. Verder stellen zij dat een ontheffing op grond van de Wnb ontbreekt. Aqua-Terra Nova B.V. heeft volgens verzoekers bij de eco-effectscan onvoldoende aandacht besteed aan de gevolgen van de herinrichtingsmaatregelen en het toekomstige gebruik van de paden voor de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de omgeving. Daarnaast is naar de mening van verzoekers bij het BEA ten onrechte het project als uitgangspunt genomen. Verder zijn er volgens verzoekers geen dringende redenen van groot openbaar belang waardoor het project doorgang moet vinden. Daarnaast stellen verzoekers dat van de bomen die gekapt moeten worden de meeste een hoge levensverwachting hebben. Tevens voeren zij aan dat verweerder 5 alternatieve mogelijkheden om bomen te behouden zonder nadere onderbouwing van tafel heeft geveegd. Ook stellen zij dat het belang van bescherming en behoud van dit groengebied zeer zwaar dient te wegen, omdat de bomen ook op provinciaal en landelijk niveau van belang zijn. Er komen immers bomen voor die op het landelijk register van monumentale bomen staan en de Koekamp maakt deel uit van een Rijksbeschermd stadsgezicht. Nu er daarnaast alternatieven aanwezig zijn, heeft geen zorgvuldige belangenafweging plaatsgevonden, aldus verzoekers. Ten slotte achten verzoekers de compensatie voor de oude te vellen bomen onvoldoende.

5.1 Ingevolge artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder g, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geldt, voor zover ingevolge een bepaling in een provinciale of gemeentelijke verordening een vergunning of ontheffing is vereist om houtopstand te vellen of te doen vellen, een zodanige bepaling als een verbod om een project uit te voeren zonder omgevingsvergunning, voor zover dat geheel of gedeeltelijk uit die activiteiten bestaat.

Ingevolge artikel 2.18 van de Wabo kan, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.2, de omgevingsvergunning slechts worden verleend of geweigerd op de gronden die zijn aangegeven in de betrokken verordening.

5.2 Ingevolge artikel 2:87, eerste lid, van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Den Haag (APV) is het verboden een houtopstand zonder vergunning of, indien de houtopstand is vermeld op de lijst van monumentale bomen zonder ontheffing, van het bevoegd gezag te vellen of te doen vellen.

Ingevolge artikel 2:88, eerste lid, van de APV, kan het bevoegd gezag de vergunning of ontheffing, als bedoeld in artikel 2:87, eerste lid, weigeren dan wel onder voorschriften verlenen in het belang van:

- natuur-, educatieve en milieuwaarden;
- belevings- en gebruikswaarden.

6.1 Uit artikel 2:88, eerste lid, van de APV volgt dat verweerder een vergunning alleen mag weigeren als een of meer van de daar genoemde weigeringsgronden zich voordoen. Bij die beslissing moet rekening worden gehouden met alle omstandigheden die voor en tegen het vellen van de houtopstand pleiten. Verweerder moet in dit verband een belangenafweging verrichten waarin het belang van het vellen van de houtopstand, gezien in het licht van de toekomstige ontwikkelingen op het perceel, wordt afgewogen tegen het behoud van de waarden van de boom. De beslissing om wel of geen vergunning te verlenen is een discretionaire bevoegdheid van verweerder. De rechter dient deze beslissing terughoudend te toetsen, dat wil zeggen dat beoordeeld wordt of verweerder bij afweging van de betrokken belangen in redelijkheid tot zijn beslissing heeft kunnen komen.

6.2 De voorzieningenrechter stelt vervolgens vast dat de groenbeheerder van de gemeente op 13 september 2019 een zogeheten belangenafwegingsformulier (BAF) heeft ingevuld, waarin is aangegeven dat de 27 te verplanten bomen en 36 te kappen bomen deel uitmaken van de stedelijke groene hoofdstructuur en het natuurnetwerk Den Haag, dat de bomen verplant of gekapt moeten worden in verband met de aanleg van een wandel- en/of fietspad, dat de bomen waarop de aanvraag betrekking heeft, met uitzondering van 17 te kappen bomen die in een bosplantsoen staan, goed zichtbaar zijn vanaf de openbare weg en naast de algemene waarden verder geen waarden aan de bomen toe te kennen zijn. Daarbij is er op gewezen dat in de BEA is geconcludeerd dat 27 bomen goed te verplanten zijn. Ten aanzien van de 36 te kappen bomen is in het BAF vermeld dat verschillende onderzoeken hebben uitgewezen dat het kappen geen negatief effect heeft op de aanwezige fauna, mits wordt uitgevoerd buiten het broedseizoen en dat er in de directe omgeving een groot aantal bomen aanwezig is dat als compensatie kan optreden. Daarnaast is in het BAF per te kappen boom aangegeven waarom de boom niet te verplanten is. Verder is in het BAF vermeld dat geen van de bomen hinder of overlast veroorzaakt.

6.3 Daarnaast is in het BAF vermeld dat een deel van de te kappen bomen een toekomstverwachting heeft van meer dan 15 jaar, maar dat ook deze bomen gekapt moeten worden omdat zij niet verplaatst kunnen worden, aangezien zij een eenzijdig wortelgestel hebben vanwege hun standplaats aan een watergang of het om een soort gaat die verplanten niet verdraagt.

6.4 De voorzieningenrechter concludeert uit het voorgaande dat al met al heel wat bomen met een (vrij) goede toekomstverwachting, waarvan sommige met een aanzienlijke stamdiameter, het veld moeten ruimen in verband met de verbreding van een watergang en de aanleg van een voet/fietspad.

6.5 Uit het BAF blijkt verder dat de te kappen bomen natuur- en milieuwaarden en belevings- en gebruikswaarden bezitten die van groot belang zijn, zodat beide in artikel 2:88, eerste lid, van de APV genoemde weigeringsgronden zich in dit geval voordoen. Dit betekent dat verweerder in dit verband een belangenafweging moet verrichten waarin het belang van het vellen van de houtopstand, gezien in het licht van de toekomstige ontwikkelingen op het perceel, wordt afgewogen tegen het behoud van de waarden van de bomen.

6.6 In dit verband acht de voorzieningenrechter van belang dat de gemeenteraad van Den Haag op 18 juli 2019 het bestemmingsplan "Koekamp, Malieveld, Haagse Bos" heeft vastgesteld, dat inmiddels in werking is getreden. Aan de gronden waarop de in geding

zijnde bomen zich bevinden zijn in dit bestemmingsplan de enkelbestemmingen "Groen" en "Verkeer-Verblijfsgebied" toegekend. Aangezien verzoekers tegen dit vaststellingsbesluit beroep hebben ingesteld, is dit bestemmingsplan thans nog niet onherroepelijk.

7.1 In het kader van dit verzoek om voorlopige voorziening is de vraag aan de orde of het belang van verweerder thans zo groot is dat de in geding zijnde bomen op korte termijn het veld moeten ruimen en dat de beslissing op het door verzoekers ingediende bezwaarschrift niet kan worden afgewacht. Omdat verweerder de natuur- en milieuwaarden en belevings- en gebruikswaarden van de te kappen en verplanten bomen van groot belang acht, moet daar naar het oordeel van de voorzieningenrechter een groot algemeen openbaar belang tegenover staan dat uitvoering op korte termijn van de aan de vergunning verbonden kap- en verplantingswerkzaamheden rechtvaardigt. Daarbij is in het kader van deze voorlopige voorziening tevens van belang of het voldoende zeker is dat het project ongewijzigd doorgang zal vinden.

7.2 De voorzieningenrechter stelt in dit verband allereerst vast dat het bestemmingsplan "Koekamp, Malieveld, Haagse Bos" in artikel 4.5 van de planregels een aanlegvergunningstelsel kent op grond waarvan het verboden is op of in de voor "Groen" bestemde gronden zonder of in afwijking van een door het bevoegd gezag afgegeven omgevingsvergunning de in artikel 4.5.1 nader genoemde werken, geen bouwwerk zijnde of werkzaamheden uit te voeren.

Ter zitting is namens verweerder desgevraagd verklaard dat het bestemmingsplan de aanleg van voet- en fietspaden zonder aanlegvergunning(en) mogelijk maakt. Nu echter ook werkzaamheden zullen worden verricht op gedeeltes van de percelen waarop de bestemming "Groen" rust, is niet duidelijk geworden of voor de uitvoering van het project een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (aanlegvergunning) is vereist. Gelet hierop en op artikel 4.5.1 van de planregels, kan naar het voorlopig oordeel van de voorzieningenrechter verweerders standpunt dat voor de uitvoering van het project geen aanlegvergunning nodig is niet zonder meer worden gevolgd. Daarmee staat naar het oordeel van de voorzieningenrechter thans niet vast dat alle voor de uitvoering van het project benodigde vergunningen op dit moment zijn verleend en is daarmee niet geheel zeker dat die werkzaamheden op korte termijn zonder meer kunnen doorgaan.

7.3 Daarnaast is, zoals ter zitting is gebleken, niet in geschil dat de uit 1576 daterende Acte van Redemptie (de Acte) nog steeds gelding heeft op de in geding zijnde percelen. Partijen betogen dat de Acte privaatrechtelijk van aard is en twisten over de vraag of sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering. De voorzieningenrechter constateert, met partijen, dat de Acte als bijlage bij het bestemmingsplan "Koekamp, Malieveld, Haagse Bos" is gevoegd. De voorzieningenrechter leidt daaruit voorshands af dat de Acte kennelijk ruimtelijke werking heeft en beperkingen oplegt aan activiteiten op de betreffende percelen. Dat van een dergelijke ruimtelijke werking sprake is, in ieder geval voor de activiteit bouwen, blijkt onder meer uit het feit dat de in het gebied staande bebouwing van Staatsbosbeheer slechts zeer beperkt mag uitbreiden (van 900 m² naar 1.000 m²). De voorzieningenrechter begrijpt verder dat de Acte volgens verweerder evenwel geen beperkingen oplegt ten aanzien van de activiteit kappen. Voorshands en zonder nader (rechtshistorisch) onderzoek is echter niet duidelijk of het standpunt van verweerder over de werking van de Acte juist is. Dit zal in de nog te nemen beslissing op bezwaar (en in de uitspraak van de Afdeling over het bestemmingsplan) duidelijk kunnen worden. Nu niet valt uit te sluiten dat de Acte in de weg staat aan de (omvang van de) voorgenomen kap, is

ook op dit punt niet geheel zeker dat die werkzaamheden op korte termijn zonder meer kunnen doorgaan.

7.4 Verder acht de voorzieningenrechter voorshands niet uitgesloten dat het bestemmingsplan “Koekamp, Malieveld, Haagse Bos” vanwege de daaraan ten grondslag liggende PAS-systematiek geen stand zal kunnen houden. Weliswaar heeft verweerder ter zitting verklaard dat een berekening laat zien dat de in het kader van het in deze procedure project uit te voeren werkzaamheden niet zullen leiden tot relevante stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden, maar deze berekening is niet overgelegd, terwijl die kennelijk ziet op de uitvoering van het gehele project (herinrichting van de Koekamp en overkluizing van de A12), zodat ook om die reden niet zonder meer duidelijk is of het standpunt van verweerder juist is. Daarbij komt, zoals verzoekers ter zitting met juistheid hebben aangevoerd, dat de Afdeling in de uitspraak van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, heeft geoordeeld dat de passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag ligt niet voldoet aan de eisen die uit artikel 6 van de Habitatrichtlijn voortvloeien. Niet zeker is daarom of het bestemmingsplan de toetsing van de Afdeling zal kunnen doorstaan.

7.5 Tegenover de gronden voor het verzoek om voorlopige voorziening heeft verweerder gesteld dat het project vanwege de strakke planning en de omvang doorgang moet vinden, maar daarbij heeft hij geen termijn van uitvoering genoemd en geen planning van de werkzaamheden overgelegd. Evenmin is de voorzieningenrechter gebleken van contractuele verplichtingen die de gemeente is aangegaan in het kader van de uitvoering van die werkzaamheden. De totale omvang beperkt zich tot de herinrichting van de Koekamp en de overkluizing van de A12; van samenhang met andere, binnen afzienbare tijd in uitvoering te nemen projecten, is niet gebleken. Tenslotte heeft verweerder naar het oordeel van de voorzieningenrechter geen algemeen openbaar belang gesteld dat onmiddellijke uitvoering van de aan het primaire besluit verbonden werkzaamheden rechtvaardigt. Aan de in de stukken genoemde Leidraad Stadsentree Den Haag CS (RIS296855) uit 2014, waarvan de uitgangspunten zijn dat er een aantrekkelijke doorgaande fiets- en wandelroute van station Den Haag Centraal naar het Haagse Bos komt, alsmede het versterken van de unieke Haagse identiteit, door aanwezige ruimtelijke- en cultuurhistorische kwaliteiten te verbinden, de herkenbaarheid te vergroten en deze beter zichtbaar te maken, kan naar het oordeel van de voorzieningenrechter voorshands een dergelijk belang in onvoldoende mate worden ontleend.

8. Gelet op het vorenstaande komt de voorzieningenrechter tot de conclusie dat het belang van verweerder thans niet zo groot is dat de in geding zijnde bomen op zeer korte termijn gekapt dan wel verplant moeten worden en dat de beslissing op het door verzoekers ingediende bezwaarschrift niet kan worden afgewacht. Daarom zal de voorzieningenrechter het verzoek toewijzen en het primaire besluit schorsen tot 6 weken na de beslissing op het door verzoekers ingediende bezwaarschrift.

9. Omdat de voorzieningenrechter het verzoek toewijst, bepaalt de voorzieningenrechter dat verweerder aan verzoekers het door hen betaalde griffierecht vergoedt.

10. De voorzieningenrechter veroordeelt verweerder in de door verzoekers gemaakte proceskosten. Deze kosten stelt de voorzieningenrechter op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand

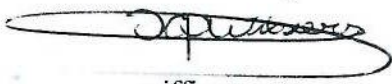
vast op € 1024,- (1 punt voor het indienen van het verzoekschrift en 1 punt voor het verschijnen ter zitting met een waarde per punt van € 512,- en een wegingsfactor 1).

Beslissing

De voorzieningenrechter:

- wijst het verzoek om voorlopige voorziening toe;
- schorst het primaire besluit tot zes weken na bekendmaking van de beslissing op bezwaar;
- draagt verweerder op het betaalde griffierecht van € 345,- aan verzoekers te vergoeden;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten tot een bedrag van € 1.024,-, te betalen aan verzoekers.

Deze uitspraak is gedaan door mr. D.R. van der Meer, voorzieningenrechter, in aanwezigheid van drs. A.C.P. Witsiers, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 21 november 2019.

griffier

voorzieningenrechter

Afschrift verzonden aan partijen op:

21 NOV 2019

Rechtsmiddel

Tegen deze uitspraak staat geen rechtsmiddel open.

